

Het effect van resultaatgericht inkopen op jeugdhulpgebruik

Een vergelijking van regio Rijnmond en regio Haaglanden o.b.v. CBS Microdata

INLEIDING

In 2018 zijn gemeenten in de regio Rijnmond gestart met een resultaatgerichte inkoop van specialistische jeugdhulp. Hiermee wordt beoogd meer samenhang en afstemming te creëren bij de inzet van jeugdzorg, op en afschalen van jeugdzorg te versoepelen, innovatie te stimuleren en uiteindelijk kosten te reduceren.

ONDERZOEKSVRAAG

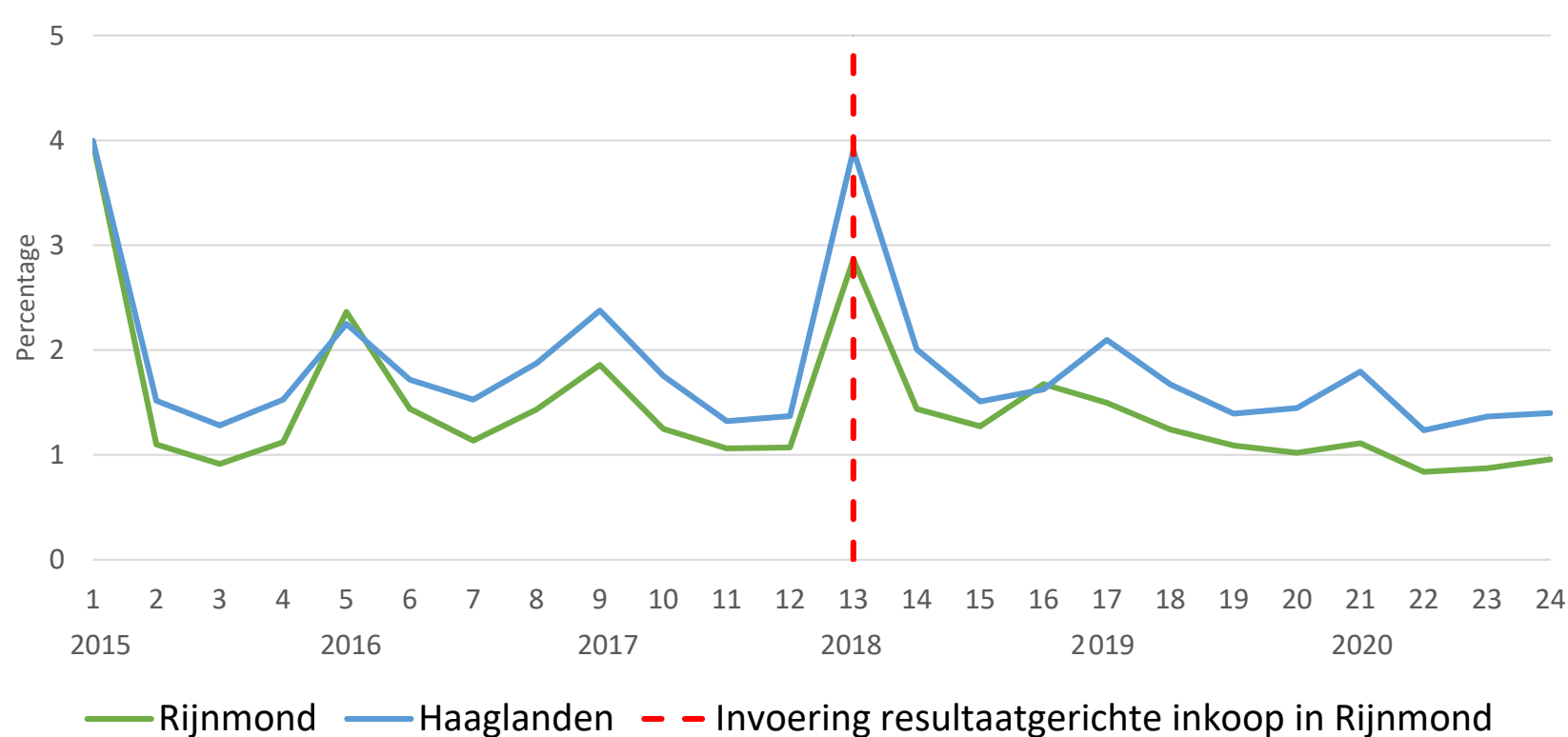
Leidt de invoering van resultaatgericht inkopen van jeugdhulp in 2018 in de regio Rijnmond tot een ander patroon van jeugdhulpgebruik in vergelijking met de jaren daarvoor en in vergelijking met de regio Haaglanden, waar een dergelijke verandering van inkoop niet heeft plaatsgevonden?

DATA EN ONDERZOEKSMETHODE

Dit onderzoek is uitgevoerd met CBS Microdata. Microdata zijn koppelbare data op persoons- en adresniveau waarmee onder strikte voorwaarden onderzoek gedaan kan worden. In de jaren 2015-2020 is er per kwartaal gekeken welke kinderen tussen 0 en 18 in regio Rijnmond en regio Haaglanden woonachtig waren en hoeveel procent van die kinderen in elk kwartaal een jeugdhulptraject zijn gestart (uitgevoerd door het wijk- of buurtteam, een ambulante traject of een traject met verblijf).

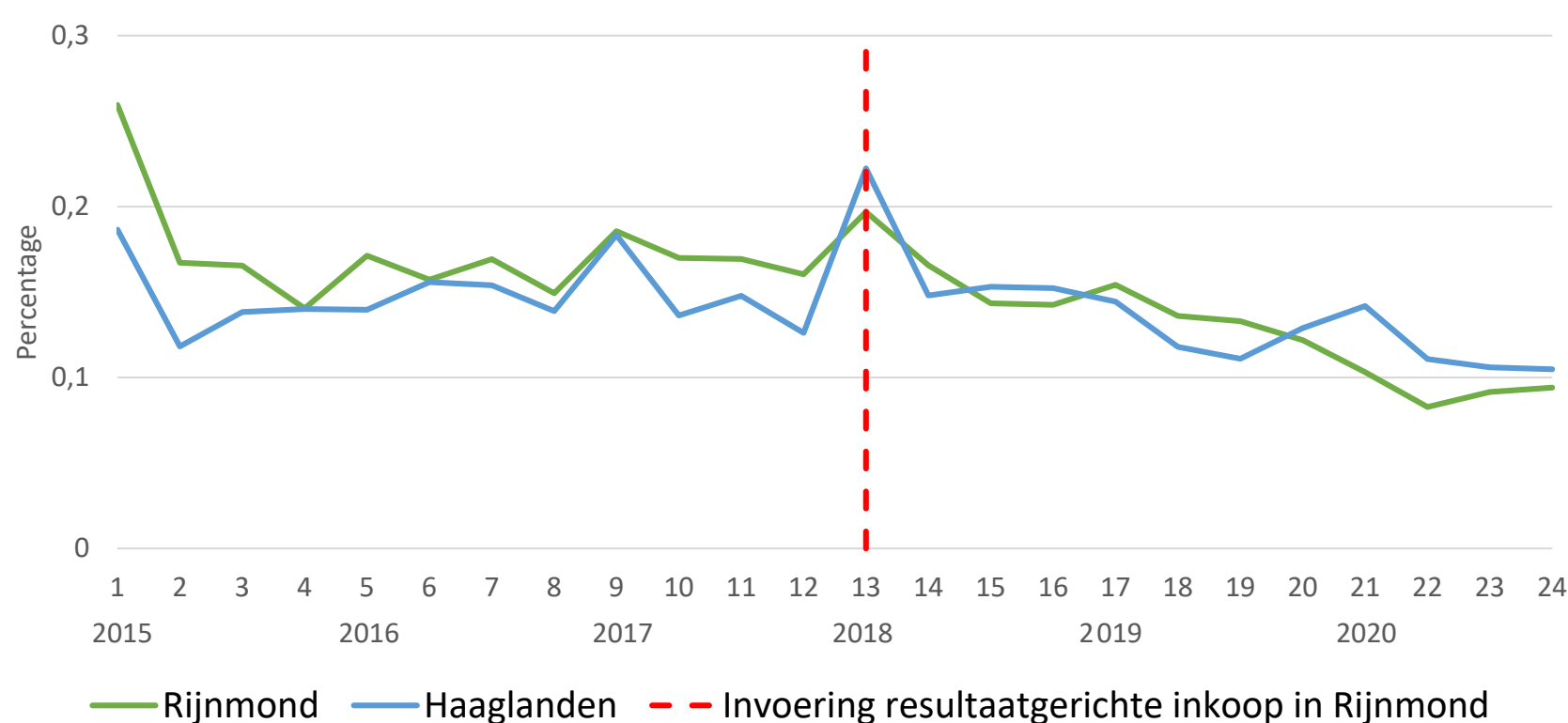
RESULTATEN

Percentage jeugdigen dat een ambulante jeugdhulptraject start per kwartaal van 2015-2020

Het percentage jeugdigen dat een ambulante jeugdhulptraject start per kwartaal schommelt in beide regio's tussen de 1 en 2% over de gehele periode 2015 tot 2020, waarbij het percentage in Haaglanden meestal iets hoger is dan in Rijnmond. In beide regio's is er in het eerste en 13^e kwartaal een piek te zien. In de periode 2018 tot 2020 is er in beide regio's een lichte daling te zien.

Percentage jeugdigen dat een jeugdhulptraject met verblijf start per kwartaal van 2015-2020

Het percentage jeugdigen dat een jeugdhulptraject met verblijf start per kwartaal ligt tussen de 0,1 en 0,2%. In de periode 2015 tot 2018 is het percentage in Rijnmond hoger dan in Haaglanden. In de periode na 2018 heeft er in beide regio's een daling plaatsgevonden, waarbij de daling in regio Rijnmond sterker is dan in regio Haaglanden.

Voor beide regio's is er een piek te zien bij het eerste en 13^e kwartaal in het percentage jeugdigen dat een jeugdhulptraject start, met name voor ambulante jeugdhulptrajecten. Dit betekent dat er in het eerste kwartaal van 2015 en het eerste kwartaal 2018 in beide regio's veel trajecten zijn gestart. De piek in het eerste kwartaal van 2015 is te verklaren door de decentralisatie van de jeugdhulp naar de gemeenten. Gemeenten moesten een nieuw registratiesysteem opzetten en lopende trajecten (voor 2015) moesten daar ook in verwerkt worden. Deze lopende trajecten zijn waarschijnlijk onterecht als nieuw traject in het systeem terecht gekomen. De piek in het 13^e kwartaal, ofwel het eerste kwartaal van 2018, is in de regio Rijnmond te verklaren door de invoering van resultaatgericht inkopen. Door deze nieuwe manier van inkopen zijn er ook nieuwe contracten met zorgaanbieders afgesloten, waardoor lopende trajecten waarschijnlijk zijn beëindigd en onder het nieuwe contract weer zijn opgestart. In de regio Haaglanden heeft er geen verandering in manier van inkopen plaatsgevonden, maar in 2018 zijn er wel nieuwe contracten afgesloten met zorgaanbieders. Dit heeft waarschijnlijk hetzelfde effect gehad als in de regio Rijnmond, waardoor er ook in regio Haaglanden een piek te zien is in het 13^e kwartaal.

STAPELING EN DUUR VAN TRAJECTEN

Het doel van dit onderzoek was om, naast het aantal gestarte trajecten per kwartaal, ook te kijken naar een verandering in stapeling en duur van jeugdhulptrajecten. Een randvoorwaarde hiervoor is dat er een goede registratie is van zowel de begin- als einddatum van een jeugdhulptraject en dat was niet het geval. De tabel hiernaast geeft het totale aantal jeugdhulptrajecten in regio Rijnmond en regio Haaglanden in de periode 2015-2020 weer en hoeveel procent van die trajecten geen geregistreerde einddatum hebben. In de tabel is te zien dat tussen de 37% en 44% van alle trajecten geen einddatum hebben, afhankelijk van het type traject. Er zijn geen grote verschillen tussen beide regio's.

Totaal aantal ambulante jeugdhulptrajecten en trajecten met verblijf en aantal trajecten zonder einddatum per regio in de periode 2015-2020

	Ambulante trajecten	Trajecten met verblijf
Rijnmond		
Totaal aantal jeugdhulptrajecten	118.597 (100%)	15.540 (100%)
Waarvan zonder einddatum	50.484 (42,6%)	6.116 (39,4%)
Haaglanden		
Totaal aantal jeugdhulptrajecten	131.927 (100%)	11.787 (100%)
Waarvan zonder einddatum	57.731 (43,8%)	4.335 (36,8%)

CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

In de regio Rijnmond is na de invoering van resultaatgerichte inkoop van jeugdhulp in 2018 het percentage jeugdigen dat een jeugdhulptraject start per kwartaal licht gedaald ten opzichte van voor 2018. Dit geldt voor zowel ambulante jeugdhulptrajecten als trajecten met verblijf. In de regio Haaglanden is dit percentage voor beide type jeugdhulptrajecten na 2018 ook licht gedaald. De conclusie dat de daling in Rijnmond door de invoering van het resultaatgericht inkopen komt, kan daarom niet getrokken worden. Mogelijk is er wel een effect op de duur en stapeling van jeugdhulptrajecten, maar vanwege de beperkte registratie van einddata kan er geen gedegen onderzoek naar gedaan worden.

Om in de toekomst meer onderzoek naar effecten van beleid op jeugdhulpgebruik te kunnen doen is het van belang dat jeugdhulpaanbieders volledig registreren, met name de registratie van einddata kan verbeterd worden. Daarnaast is het van belang om ook andere factoren die van invloed kunnen zijn op de registratie jeugdhulptrajecten, zoals vernieuwde contracten met jeugdhulpaanbieders, in kaart te brengen.

Sanne Verhoog¹ en Wilma Jansen^{1,2}

Met medewerking van: Merel Schuring¹, Petra van de Looij-Jansen³ en Rob Gilsing⁴

1 Afdeling Maatschappelijke Gezondheidszorg, Erasmus Medisch Centrum Rotterdam, Rotterdam, Nederland

2 Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling, Gemeente Rotterdam, Rotterdam, Nederland

3 Afdeling Onderzoek en Business Intelligence, Gemeente Rotterdam, Rotterdam, Nederland

4 Lectoraat Jeugdhulp in Transformatie, Haagse Hogeschool, Den Haag, Nederland

✉ s.verhoog@erasmusmc.nl

Publicatiedatum: 29-09-2023

